కథ 2010

11

అతీతం

రామా చంద్రమౌళి

అరవై ఏళ్ల నిర్మల నీళ్లు నిండిన కళ్లతో... అలా... అచేతనంగా... ఆ పక్షులవంక చూస్తూనే ఉంది. ఎదురుగా తను వేస్తున్న బియ్యపు గింజలను తింటూ, పిచ్చుకలు ఐదారు... నాల్గయిదు పావురాలు... రెండు కాకులు... అన్నీ పక్కపక్కనే... సమూహంగా.

ప్రక్కన ప్రహరీగోడ... ఏపుగా క్రోటన్ మొక్కలు. ప్రక్కనే మందార చెట్టు... మట్టికుండలో ఏమిటో అది, పేరు తెలియని అందమైన ఓ మొక్క... గుంపుగా ఎర్రని ఆకులు.

పిచ్చుకల కిచకిచ ధ్వని... మిగతాదంతా నిశ్శబ్దమే.

పొద్దుట్నుండి కమ్ముకున్న శీతాకాలపు పొగ మంచు ఎందుకో ఇంకా విచ్చుకోవడంలేదు. ఇరవై అడుగుల అవతల ఉన్న చిన్న గేటు కనబడ్డమే లేదు. చలిచలిగా... వెచ్చవెచ్చగా... తడితడిగా... తేమ.

నిర్మలకిక దుఃఖమాగడం లేదు. జల జలా కన్నీళ్లు కళ్లలో నుండి కారుతూనే ఉన్నాయి ఆగకుండా.

ప్రక్కకు... భయం భయంగా మళ్లీ పరమశివం ముఖంలోకి చూసింది.

అరవై ఐదేళ్ల పరమశివం లుంగీ కట్టుకుని... పాత తెల్లని, సన్నని బుషర్ట్ వేసుకుని, చెదరి ముఖంపై పడ్తున్న తెలుపు నలుపు కలగలిసిన జుట్టుతో... తలను వెనక్కి వాల్చి, అరుగుపై అటువేపు, గుమ్మం దగ్గర... పేము కుర్చీలో కళ్లు మూసుకుని.

ఇద్దరి మధ్యా వాతావరణం నిండా... ఒట్టి నిశ్శబ్దమే.

అతనిప్పుడేదైనా ఆలోచిస్తున్నాడా?

...ప్చ్... ఏమో.

అరగంట క్రితం సంఘటన జ్ఞప్తికొచ్చింది నిర్మలకు.

"కాఫీపొడైపోయింది. బయటికెళ్లి తెస్తా ఐదు నిముషాల్లో," అంది తను.

'ఎందుకు నిర్మలా, నేను తెస్తాగదా!' అని పరమశివం అంటాడని అనుకుందామె. కాని అతనలా అనలేదు. కనీసం ఆమె వంక చూడనైనా చూడకుండా ఉష్ట్రపక్షి వలె పేపర్లోనే ఉండిపోయాడు. సరేనని నిర్మలే డబ్బులు తీసుకుని వాకిట్లోకి నడిచి... బయటికి కాంపౌండ్ గేట్ తెరుచుకుని...

ఆశ్చర్యపోయింది నిర్మల. ఎప్పుడూ శివం తనలా బయటికి వెళ్లనివ్వడు. కాని, ఎందుకో ఆరోజు... ప్రొద్దున్న లేచేసరికే దట్టంగా పొగమంచు... చలి. వాకిట్లోని మొక్కలు, చెట్లు, పూలు... తీగలు... అన్నింటిపై బిందువులు బిందువులుగా తడి... తేమ.

అప్పటికే పిచ్చుకలు... పావురాలు... కాంపౌండ్ గోడపై ఎదురుచూస్తున్నాయి. మళ్లీ తను వెనక్కి వెళ్లి... గింజలను తెచ్చి... అరుగు కింది వాకిట్లో చల్లి...

అప్పుడు కూడా పరమశివం ఏమీ మాట్లాడలేదు. పేపర్లోనే ఉన్నాడు మనిషి. ఇక నిర్మల వెళ్లిపోయింది.

పది నిముషాల తర్వాత నెస్కేఫ్ కాఫీ పాకెట్‌తో వచ్చిన నిర్మల గేట్ తెరుచు కుని అతని ముందు నుండి ఇంట్లోపలికి నడిచి వెళ్తూ...

శివం కదలనే లేదు... పేపర్లోనే.

విసుక్కుంది నిర్మల. ఉలక్కుండా ఏమిటీ మనిషి అనుకుంది. విసురుగా మళ్లీ ఇంట్లోపలి నుండి

అరుగుపైకొచ్చి, "ఏం చదువది... నేను బైటికి వెళ్తున్నా వస్తున్నా... ఏమైనా గమనిస్తున్నావా నువ్వు..." అంది అతని చేతుల్లోని పేపర్‌ను లాక్కుంటూ.

పరమశివం అమాయకంగా, శూన్యంగా, మౌనంగా చూశాడు నిర్మల వైపు.

"ఏమిటలా," అంది. అతన్నుండి జవాబు లేదు. చూస్తున్నాడంతే తదేకంగా... అభావంగా.

నిర్మలకెందుకో భయమైంది. అతని చూపులు ఆ క్షణం కోటి ఉప్పెనలై...

ఆమె ఎందుకో తల్లడిల్లిపోయింది.

"అలా చూస్తావేమిటి... ఏమైంది...?" అంది.

ఉహు... శివం ముఖం నిండా ఒట్టి శూన్యం. ఏ పలుకూ లేదు.

"కాఫీ తాగుతావా?"

"... ..."

"మాట్లాడవేఁ"

"... ..." చూస్తున్నాడంతే అలా.

మామూలుగానైతే తను కాఫీ కలుపుకుని వచ్చేటప్పటికి పేపర్ చదివి ఎంతో ఉద్విగ్నతతో, "ఇక ఈ దేశం బాగుపడదు నిర్మలా... చెడిపోయింది. పూర్తిగా చెడిపోయింది... ఎంత చెడిపోయిందంటే ఇక ఈ దేశాన్ని ఎవడూ బాగుచేయలేనంతగా నాశనమైపోయింది... లేకుంటే ఏమిటిది... ఒక్క వ్యక్తి... ఒక్క వ్యక్తి పన్నెండు వందల కోట్ల రూపాయలు స్కాం..." అలా అడ్డూ ఐపూ లేకుండా సాగేది మాట.

ప్రతిరోజూ అంతే. టి.వి. చూస్తున్నా, పత్రిక చదువుతున్నా...

"మనుషుల్లో అసలు నైతిక విలువలే లేవు నిర్మలా. ఎవర్ని చూసినా డబ్బు... డబ్బు... డబ్బు... మనుషులకు డబ్బుపిచ్చి ముదిరిపోయింది. గూండాలందరూ ఎమ్మెల్యేలు, మంత్రులు... కోట్లక్కోట్లు ప్రజాధనం దోపిడీ... ఉద్యోగుల్లో ఎక్కడ చూసినా లంచగొండితనం, అవినీతి, పైరవీలు... విచ్చలవిడి మీడియా, బూతు సినిమాలు, వీధికి ఐదు బార్లు... మద్యం ఆదాయంతో నడిచే ప్రభుత్వాలు... ప్రతి ప్రాజెక్టులో వందలకోట్ల తిండి... నిర్లజ్జగా ఎవని మనిషికి వాడు ప్రజాధనపు పంపకాలు... ఛీఛీ..."

అదే వేదన... అదే బాధ... అదే క్షోభ...

డాక్టర్ పరమశివం రిటైర్డ్ ప్రొఫెసరాఫ్ మెకానికల్ ఇంజనీరింగ్. రాష్ట్రపతి స్వర్ణపతక పురస్కారం పొందిన ఉత్తమ అధ్యాపకుడు. బహుగ్రంథకర్త... సామాజికవేత్త... కవి, రచయిత.

మనిషంటే చదువు... జీవితమంతా నేర్చుకో... నేర్పించు... బ్రతుకంటే పుస్తకం. మనిషికి జీవితం భగవంతుడిచ్చిన అపూర్వమైన వరం. కాని ఎలా బతుకుతున్నారీ మనుషులు? ఛీ ఛీ! శ్రీశ్రీ చెప్పినట్లు కుక్కల వలె... నక్కలవలె... సందులలో పందుల వలె.

"శివం," అంది నిర్మల అతని భుజాన్ని తడుతూ.

"అలా చూస్తున్నావేం?"

ఉహు! జవాబు లేదు.

నిర్ధారించుకుందామె ఏదో జరిగిందని.

"శివం... శివం," అంది ఆందోళనగా, భయం భయంగా అతన్ని కుదుపుతూ.

అతనిలో ఏ స్పందనా లేదు. భ్రుకుటి ముడివడింది. చూపులు శూన్యమై... మేఘాల్లేని ఆకాశంలా.

భుజం పట్టుకుని కుర్చీలో నుండి లేపి...

లేచాడు సరిగానే. చేతిని పట్టుకుని వెంట నడిపిస్తూ డ్రాయింగ్ హాల్లోకి వచ్చి,

"ఏమైంది శివం."

ఉహుఁ... ఒట్టి చూపే.

సోఫాలో కూర్చోబెట్టిందతన్ని నిర్మల.

భయంతో నిర్మలకు ఒళ్లంతా చెమటపట్టింది, ఆ శీతాకాలపు ఉదయం పొగమంచులో.

పరిశీలనగా అతని శరీరమంతా తడిమింది చూపులతో.

నలభై ఐదేండ్ల దాంపత్యం... స్నేహం... సాహచర్యం... ఇద్దరూ ఒక్కటే అయిన ఏకత.

దుఃఖం పొంగింది నిర్మలలో... పాతాళగంగ వలె.

"శివం ఏమైంది శివం... చెప్పు... ప్లీజ్... టెల్మీ."

"... ..."

"కాఫీ తేనా?"

"... ..."

ఆమెకెందుకో చటుక్కున ఓ సందేహమొచ్చింది. అరుగుమీదికి ఉరికి పత్రికను తెచ్చి అతని చేతుల్లో పెట్టి...

పత్రికను తలకిందులుగా పట్టుకుని చూస్తున్నాడంతే... అలా...

వంటగదిలోకి ఉరికింది నిర్మల. ఐదు నిముషాల్లో కాఫీకప్పుతో వచ్చి కప్పును శివం కందించింది. కాని పరమశివం కప్పును పట్టుకోవట్లేదు. ఇదేమిటి అన్నట్టు చూస్తున్నాడు.

ఆమె కాఫీని నోటి దగ్గర పెట్టి త్రాగించే ప్రయత్నం చేసింది. ఉహుఁ... వీలు పడలేదు. కాఫీ తాగట్లేదు. అసలు కప్పుకు నోటిని తాకించడమే లేదు.

"నిర్మలా! ఎందుకో అప్పుడప్పుడు చటుక్కున నా మెమరీ బ్లాంకైపోయి మెదడు మొద్దుబారుతున్నట్టని పిస్తోంది నిర్మలా. ఆ సమయంలో విద్యుత్ ప్రసారం ఆగిపోగానే లైట్ ఆరిపోయినట్టు జ్ఞాపకాలన్నీ అదృశ్యమై... అసలు నేనెవరో నాకు తెలియట్లేదు. తర్వాత మళ్లీ రీ కనెక్షన్... పునర్ ఉద్ధరణ... ఏదో అంతా పిచ్చి పిచ్చిగా, చికాగ్గా, అసహనంగా... ఉద్వేగంగా ఉంది నిర్మలా..." ఈమధ్య శివం మూడు నాలుగు సందర్భాల్లో పదేపదే అన్న మాటలు గింగురుమన్నాయి ఆమె చెవుల్లో.

నిజానికి పరమశివంది అద్భుతమైన అసాధారణ జ్ఞాపకశక్తి. తమ పెళ్లయిన కొత్తలో నాన్న స్నేహితుడైన ఒక తమిళ కవి తమ ఇంటికొచ్చి ఓ తమిళ కవితను వినిపిస్తే... పక్కన కూర్చుని ఒక్కసారే విన్న శివం మరుక్షణం దాన్ని ఉన్నదున్నట్టుగా తిరిగి వినిపించాడు. దాదాపు పదిపన్నెండు పాదాలు... అందరం ఎంతో ఆశ్చర్యపోయాం. శివానికి తమిళం రాదు. ఐతే టేప్ రికార్డర్‌లా విన్నదాన్ని ధారణ చేసి వెంటనే పునరుత్పత్తి చేయగల అసమాన ప్రతిభ అతనిది. ఏకసంతాగ్రాహి.

పరమ అంటే అబ్సల్యూట్... పూర్ణత్వం గురించిన ఒక సమ్యక్ సంకలీకరణ. ఇట్ ఇంటిగ్రేట్స్ ద లిమిట్స్. నిర్మలా! మనిషి... ఆత్మ... దైవం... సృష్టి... జీవం... చావు... పుట్టుక... మరణానంతరం పునఃసృష్టి... వీటన్నింటి సంకలీకరణ... విలీనీకరణ... పరమం.

పరమశివం కళ్లు మూసుకుని తాదాత్మ్యతలో నుండి మాట్లాడ్తున్నప్పుడు ఏదో ఓ అశరీరవాణి పలుకుతున్నట్టు...

కానీ యిప్పుడు...

శివంకు జ్ఞాపకశక్తి నశించిందా... స్పృహ ఉంది, చేతన ఉంది... ధారణలేని అనుభవం ఒక చర్యాశకలమై... మెరిసి మాయమై, మళ్లీ శూన్యమై మిగుల్తోందా...

అంటే... అంటే... డిమెన్షియా... మతిభ్రమణ... శివం మెంటల్ మెమరీ ఫైల్ కరప్టయి, చిన్నాభిన్నమై, ధ్వంసమై, కకావికలై... నిర్మలకు భయం, ఆందోళన, దుఃఖం, బాధ... అన్నీ ఒక్కసారి కలగలిసి ఉప్పొంగి...

శివం ముఖాన్ని దోసిట్లోకి తీసుకుని, ఎదకు హత్తుకుని భోరున ఏడ్చింది నిర్మల...

ఏడుస్తూనే ఉంది... ఉద్వేగంగా.

శివం పలకడం లేదు. అలా ఉన్నాడంతే, పసిపిల్లవాడిలా ఉలుకూ పలుకూ లేకుండా.

'ఇప్పుడు తనేం చేయాలి... ఈ విచిత్రమైన స్థితి... ఎలా... ఇప్పుడెలా...'

ఎక్కడో చదివింది తను అప్పట్లో... డిమెన్షియా నుండి క్రమక్రమంగా మనిషి జ్ఞాపకశక్తి శిథిలమై శిథిలమై... అల్జీమర్స్... సర్వజ్ఞాపకాలనూ, మేథోస్పృహనూ కోల్పోయే స్థితి అల్జీమర్స్.

కంపించిపోయింది నిర్మల అల్జీమర్స్ భావన రాగానే.

చటుక్కున ఎదురుగా షోకేస్‌లో ఉన్న పరమశివం రాష్ట్రపతి కె.ఆర్. నారాయణన్ నుండి ఉత్తమ ఇంజనీరింగ్ టీచర్ స్వర్ణపతకాన్ని స్వీకరిస్తున్నప్పటి ఫోటోను తెచ్చింది. శివం ముందు ముఖం దగ్గర ఉంచి, "ఇది చూడు... ఇది చూడు," అంది.

శివంలో స్పందనే లేదు. ఊర్కే అలా చూస్తున్నాడు మౌనంగా.

వెంటనే నిర్మల తన డైరీ తిరగేసి శివం ప్రియ శిష్యుడు డాక్టర్ మురళీకృష్ణకు ఫోన్ చేసింది. ఏడుస్తూ గడగడా ఏదో చెప్పింది... చెప్పి... అరుగు పైకొచ్చి చుట్టూ చూసింది కళ్ల నిండా నీళ్లతో.

ఎదుట పక్షులు... అన్నీ అలాగే ఉన్నాయి. కాని ఏ ఒక్కటీ గింజలను తినడం లేదు. అంతా అర్థమైనట్టు అన్నీ తదేకంగా నిర్మల వైపే చూస్తున్నాయి దీనంగా.

ఇంకా విడిపోని పొగమంచు మొక్కలనూ, చెట్లనూ చుట్టుకుని అలాగే వుంది.

మెదడులో డైనమైట్లు పేలుతున్నట్లు... నిర్మల ప్రాణమున్న బొమ్మలా మంచంలో ఒరిగిన పరమశివంను గమనిస్తూనే వంటగది... పడకగది... హాల్... మళ్లీ బయటి అరుగు... పిచ్చుకలు... పావురాలు... మొక్కలు... మళ్లీ హాల్... మళ్లీ పరమ శివం... అడుగులో అడుగు వేస్తూ... అచేతనంగా నడుస్తూ... ఆమె లోపల ఒక గర్జించే సముద్రం- ఇప్పుడెలా... పరమశివం వైభవోపేతమైన గతం... విజయాలు... రాసిన పుస్తకాలు... పొందిన పురస్కారాలు... ఎక్కిన ఎన్నో మెట్లు... వేలమంది శిష్యుల నిర్మాణం... ఒక జీవితకాల సాధన... అన్నీ పరమశివం... వీటన్నింటిని మరిచి... సకల గత స్మృతులన్నింటినీ కోల్పోయి... ఎవరినీ గుర్తించలేని స్థితికి జారి... ఒక శ్వాసించే బొమ్మయి... చివరికి తనను కూడా గుర్తించలేడా శివం ఇక. పది నిముషాల తర్వాత డాక్టర్ మురళీకృష్ణ ఇంట్లోకి రావడం కన్నీళ్లలో నుండి లీలగా కనిపించింది నిర్మలకు.

మురళీకృష్ణను పరమశివం గుర్తుపట్టలేదు. కనీసం అతని ఉనికిని కూడా గ్రహించలేదు.

*

కార్లో నుండి మురళీకృష్ణ... నిర్మల నెమ్మదిగా పరమశివంను దించి వాకిట్లో నుండి నడిపిస్తూ తీసుకొచ్చి... సోఫాలో కూర్చోబెట్టి... రాత్రి పదిన్నరైందప్పుడు. ఎదురుగా నిర్మల గూడు కట్టిన దుఃఖమై కూర్చుంది కుర్చీలో.

“అమ్మా... డయాగ్నోసిస్ పూర్తయినట్టే. రక్త పరీక్షలు, ఎమ్‌ఆర్ఐ, సి టి స్కాన్ రిపోర్ట్స్... అన్నీ ఇది అల్జీమర్స్ లక్షణాలనే సూచిస్తున్నాయి. మెదడుకు సరఫరా అయ్యే రక్తనాళాలలో ఏవైనా అవరోధాలు ఏర్పడ్డప్పుడు తగిన మోతాదులో ఆక్సిజన్ అందదు. దాంతో బల్బు యొక్క ఫిలమెంట్ రాలిపోయినట్టు జీవితకాలమంతా రికార్డయి వున్న జ్ఞాపకాలన్నీ ధ్వంసమై పోతాయి. మనిషి ప్రాణమున్న బొమ్మయిపోతాడు. చదవడం, రాయడం, కనీసం బ్రష్ చేసుకోవడం, తల దువ్వుకోవడం... భార్యతో సహా తనను తాను కూడా గుర్తించలేకపోవడం...” చెబుతున్నాడు మురళీకృష్ణ యథాలాపంగా.

అకస్మాత్తుగా పొగిలి పొగిలి బిగ్గరగా ఏడ్చింది నిర్మల.

“సారీ మేడం... బట్...” హాల్ నిండా నిశ్శబ్దం.

“గత వారంరోజులుగా ప్రతిరోజూ వస్తున్నాడు సార్ మా హాస్పిటల్‌కు రాత్రి తొమ్మిది తర్వాత. నా పేషంట్ల రద్దీ తగ్గిన తర్వాత ప్రతిసారీ ఎంతో టెన్షన్ కన్పించేదతన్లో. ఈ సమాజం ఎలా మురళీ... మనుషులు ఇంత నీచంగా ఎందుకు పతనమైపోయారు? ఈ అవినీతి ఇంత విచ్చలవిడిగా ఎందుకు వ్యాపించింది?? ఈ అనైతికత... ఈ రాజకీయ గూండాయిజం, ఈ ప్రకృతి వనరుల విధ్వంసం... ఈ హింస, ఈ అసమర్థ పరిపాలన... ఈ... అని ఎంతో వాపోయేవారు. మొన్నయితే ఒక తెలుగు దినపత్రిక కటింగ్ నొకదాన్ని తెచ్చారు నా దగ్గరకి... దాంట్లో ఇండియన్ మెడికల్ కౌన్సిల్ ఛైర్మన్‌పై ఎసిబి అధికారులు దాడిచేసి ఐదువందల కోట్ల డబ్బు, ఐదు వందల కిలోల బంగారాన్ని పట్టుకున్నట్టుగా వివరాలున్నాయి... ఎంతగానో చలించిపోయాడు శివం సార్. ఆరోజు బి.పి. రెండు వందల ఇరవై దాటింది... టెన్షన్ వద్దని చెప్పాను...” నిర్మల మురళీకృష్ణ ముఖంలోకి చూసింది... నిస్సహాయంగా, దీనంగా.

“ప్రయత్నిద్దామమ్మా... మీరు మాత్రం ధైర్యంగా ఉండండి. ఇప్పుడొక ట్రాంక్విలైజర్ ఇచ్చాను. ఈ రాత్రి నిద్రపోతాడు సార్. రేపుదయం మళ్లీ నేనొస్తా,” లేచాడు మురళీకృష్ణ. నిర్మల అతని వైపు వెళ్లిపోతున్న ఆవు వైపు దూడలా చూసింది అశక్తతతో.

మురళీకృష్ణ వెళ్లిపోయి... గేట్ మూసుకుని... ఇంటి తలుపులు పెట్టుకుని... శీతాకాలపు రాత్రి... చలి తెరలు తెరలుగా వ్యాపిస్తూ... పరమశివం దిక్కు చూసింది నిర్మల. అప్పటికే అతను సోఫాలో కాళ్లు ముడుచుకుని, కళ్లు మూసుకుని నిద్రలోకి జారిపోయాడు. నిర్మల అలా నిలబడి... కొయ్యబారిపోయినట్టు స్తంభించి పరమశివాన్ని భావశూన్యంగా చూస్తూనే వుంది.

“శివం... మరీ భరించలేని స్థాయిలో కుళ్లిపోతూ కంపుగొడ్తున్న ఈ విలువలు లేని వర్తమాన సమాజాన్ని, నీతి నియమాలు... నైతిక కట్టుబాట్లు... సామాజిక ధర్మాలు, బాధ్యతలు... మనిషికి మనిషి పట్ల ఉండవలసిన మానవీయ సంవేదనలు... ఏవీ లేక పశువుల కంటే హీనంగా ప్రవర్తిస్తున్న ఈ దుర్మార్గ సమాజాన్ని... నువ్వింకా చూస్తూ భరించలేవు. క్షోభపడ్తావు. దుఃఖపడ్తావు. మథనపడ్తావు... గుండె పగిలి చస్తావు... అందుకే... ఇదిగో నీకీ వరం ప్రసాదిస్తున్నాను... అన్నీ మరిచిపోయి... మరిచి హాయిగా పసివాడివై...” ఎవరో అశరీరవాణి ఏదో వాక్కుని వినిపిస్తున్నట్టు... ఎక్కడ్నుండో ఓ అతీతభావన ఆమె శరీరంలోకి ప్రవహిస్తున్నట్టు... ఒట్టి వత్తిలా ఉన్న ఆత్మను ఏదో అగ్ని అంటించి వెలుతురు మొలకను ఉద్దీపిస్తున్నట్లు... హార్డ్ డిస్క్ పోయింది... సిస్టమ్ అండర్ రిపేర్... కాని మరమ్మత్తు సాధ్యమా...

విలువలు... విలువల కోసం మనిషి జీవించడం... జీవిస్తూ దీపాలను వెలిగిస్తూ పోవడం... ఒక పరంపర... ఒక నిరంతర పయనం. ఒక అనంత గమనం. ఆమె సోఫాలో పసిపాపలా నిద్రిస్తున్న పరమశివం ప్రశాంతమైన ముఖంలోకి చూస్తూనే ఉంది అభావంగా. అప్పుడామె హృదయం నిండా సముద్రమంత దుఃఖముంది. కానీ కన్నీళ్లు లేవు.

నవ్య దీపావళి ప్రత్యేక సంచిక, 2010